

Program

Onsdag 14. september

08.00-10.00	Registrering		
10.00-11.00	Åpningssesjon Helse- og omsorgsminister Bent Høie Ordfører i Stavanger Christine Sagen Helgø Kulturelle innslag		Energy Hall
11.00-15.00	Plenum I – LIV TIL DAGENE		Energy Hall
Møteledere:	Bodil Husby og Eva Gravdahl		
11.00-12.00	1	Liv til dagene når livet trues	Lars Johan Danbolt
12.00-13.00		Lunsj	
Møteledere:	Anne-Tove Brenne og Endre Røystrand		
13.00-13.45	2	Compassionate communities	Kathleen McLoughlin
13.45-14.15		Pause	
14.15-15.00	3	Rehabilitation in palliative care: What matters to patients?	Gail Eva
15.30-16.30	PROFESJONSSPESIFIKKE PARALLELLESJONER		
Møteledere:	Sykepleiere og yrkesgrupper som ikke har egen sesjon Eva Saltrø Engebriksen og Geir Andvik		Energy Hall
15.30-16.30		Intimitet og nærhet – en utfordring i fagfeltet palliasjon? Diskusjon	Bente Baklund
Møteledere:	Prester og diakoner Guttorm Eidslott og Lars Helge Myrset		Concentrate
15.30-15.40		Kort presentasjon av de tilstedeværende	
15.40-15.55		Fra frelse til helse – hospitalsprestens tro, tenkning og praksis. Presentasjon av et ph.d.-prosjekt i Danmark	Ole Raakjær
16.00-16.20		Samhandlingstiltak mellom kirke og helse i Stavanger bispedømme. Samhandlingsforum for kirke og helse. Samhandlingsprosjekt i Haugesund.	Asbjørn Finnbakk Arve Dalby
16.20-16.30		Aktuelt	
Møteleder:	Sosionomer Bodil Husby		Focus
15.30-16.30		En nødvendig del av helheten i palliasjon – om rettigheter for pasienter, pårørende og etterlatte Diskusjon	Hanna Baardsen
Møteleder:	Fysioterapeuter og ergoterapeuter Torunn Åkra		Share
15.30-16.30		Uformell samling med fokus på erfaringsutveksling og nytt fra fagfeltet	

Møteledere:	Leger Anne-Tove Brenne, Siri Steine og Eva Gravdahl	Opportunity
15.30-15.45	Orientering om Helsedirektoratets arbeid med å utarbeide veiledningsmaterieell for ivaretagelse av personer i livets slutfase	Janicke Bjercke
15.45-15.55	Orientering om ny offentlig utredning av palliasjonsfeltet	Peder Broen
15.55-16.10	Kompetanseområde palliativ medisin i ny spesialitetsstruktur	Eva Gravdahl
16.10-16.30	Orienteringssaker fra NFPM	Siri Steine og Eva Gravdahl
17.00	Årsmøte i Norsk forening for palliativ medisin	Opportunity
19.00	KONSERT i Stavanger Domkirke. Busser fra Clarion Hotel Energy kl 18.15	

Torsdag 15. september

09.00-09.15	Innledning til dagen		Energy Hall
09.15-12.00	Plenum II – DE UTFORDRENDE DAGENE		Energy Hall
Møteledere:	Eva S. Engebriktsen og Joran Slaaen		
09.15-09.45	4	Liv til dagene – eller dager til livet? Om behandlingbegrensning	Liv Ellen Vangsnes
09.45-10.15	5	Eutanasi – fra etikerens synspunkt	Morten Magelssen
10.15-10.45	6	Eutanasi – fra klinikerens synspunkt	Morten Horn
10.45-11.15		Pause	
11.15-12.00	7	Palliative care in dementia	Jenny van der Steen
12.00-13.00		Lunsj	
13.00-14.30	Parallellsesjon II – DØDEN I SAMFUNNET		Energy Hall I
Møteledere:	Bodil Husby og Lars Helge Myrset		
13.00-13.30	8	Walls, wisdom, worries and wishes: Engaging communities in discussion about death, dying, loss and care using Café Conversation	Kathleen McLoughlin
13.30-13.50	9	Sistehjelpskurs	Georg Bollig
13.50-14.10	10	La oss snakke om døden! Kreftforeningens erfaringer	Tove Nyenget
14.10-14.30	11	Hvordan hjelper vi hverandre når livet blir vanskelig? – Å være maktesløs med den maktesløse	Ole Raakjær
13.00-14.30	Parallellsesjon II – PRAKTISK PALLIASJON		Energy Hall II
Møteledere:	Birthe Lie Hauge og Peder Broen		
13.00-13.30	12	Førerkort og opioidbruk	Geir Sverre Braut
13.30-13.50	13	Hvorfor var det ingen som fortalte? Om kommunikasjon og oppfølging av barn som pårørende i palliasjon	Ragnhild Stangeland
13.50-14.10	14	Å gjenkjenne den døende fasen	Peder Broen
14.10-14.30	15	Medikamentskrin for symptomlindring til døende	Katrin Sigurdardottir
13.00-14.30	Parallellsesjon II – DEMENS OG PALLIASJON		Energy Hall III
Møteledere:	Eva Engebriktsen og Aart Huurnink		
13.00-13.30	16	Namaste Care for people with advanced dementia and their	Jenny van der Steen

		families	
13.30-14.00	17	Vurdering av livskvalitet og symptomer hos personer med demens. Hva gjør dagen til en god dag?	Ingebjørg Jordbrekk
14.00-14.30	18	Diskusjon av pasientcase fra sykehjem	Aart Huurnink
13.00-14.30	Parallellsesjon II – FORSKNING		Share
Møteledere:	Ellinor Haukland og Jan Henrik Rosland		
13.00-13.20	19	Pasientens perm og individuell plan – nyttig for kreftpasienter i palliativ fase?	Tone Inga Braseth
13.20-13.40	20	Motivasjon og erfaringer hos leger i utdanningsstilling i palliativ medisin	Kathrine Brun og Magnus Hagland
13.40-14.00	21	Å være vitne til døende pasienter på sykehus. En kvalitativ studie om sykepleierens opplevelser og erfaringer	Kathrine Pollestad
14.00-14.20	22	Implementering av standardisert pasientforløp for palliative kreftpasienter – helsepersonals erfaringer	Marianne Johnsen
13.00-14.30	Parallellsesjon II – BEHANDLINGSBEGRENSNING OG FORBEREDENDE SAMTALER		Opportunity
Møteledere:	Janicke Bjercke og Siri Steine		
13.00-13.15	23	Forberedende samtaler på sykehjem – presentasjon av en intervensjonsstudie	Lillian Lillemoen
13.15-13.30	24	Forberedende samtaler på sykehjem – foreløpige funn fra en intervensjonsstudie	Lisbeth Thoresen
13.30-14.30	25	Skal – skal ikke... Om vanskelige valg rundt behandlingsintensitet. Kan klinisk etikkomite hjelpe?	Presentasjon av kasuistikk: Eva Gravdahl «KEK»: Are Normann, Laila Kristensen, Guttorm Eidslott
15.00-16.30	Parallellsesjon III – FRIE FOREDRAG (basert på innsendte abstracts)		Energy Hall I
Møteledere:	Katrin Sigurdardottir og Georg Bollig		
15.00-15.15	26	Erfaringer med Palliative Care Outcome Scale (POS) på norsk	Aart Huurnink
15.15-15.30	27	Evaluerer av LCP dokumentasjon i to sykehusavdelinger	Kari Underhaug
15.30-15.45	28	Hvordan kan helsepersonell sikre at mennesker med kort forventet levetid, og som ønsker det, kan få dø hjemme?	Anne Marit Sand
15.45-16.00	29	«Askøymodellen» – morgendagens omsorg	Tone Steinfeld
16.00-16.15	30	Bedre kreftomsorg gjennom bedre oppgavedeling i Orkdalsregionen	Laila Skjelvan
16.15-16.30	31	Kompetanseheving for helsepersonell som ledd i utvikling av integrert kurativ og palliativ kreftomsorg i Orkdalsregionen	Laila Skjelvan
15.00-16.30	Parallellsesjon III – ÅNDELIGE OG EKSISTENSIELLE UTFORDRINGER		Energy Hall II
Møteledere:	Eva Gravdahl og Guttorm Eidslott		
15.00-15.25	32	Trøyst, håp eller protest – korleis les palliative pasientar Bibelen?	Marta Lavik
15.25-15.50	33	Eldre med uhelbredelig kreft – eksistensiell meningsdannelse i hverdagen	Sigrid Helene Kjørven Haug
15.50-16.10	34	Kan vi trøste hjertene? – Sykepleieres utfordringer og	Kirsten Tornøe

		muligheter i møte med døende pasienters åndelige og eksistensielle smerte	
16.10-16.30	35	Den varlege samtalen	Sølvi Eide Lunde
15.00-16.30	Parallellsesjon III – SYMPTOMLINDRING		Energy Hall III
Møteledere:	Martina Tønnies og Endre Røystrand		
15.00-15.15	36	Pasienters og legers opplevelse av Eir – et verktøy for symptomhåndtering i kreftomsorg	Stine-Marie Sundt-Hansen
15.15-15.40	37	Lindring av dyspnø	Endre Røystrand
15.40-16.10	38	Kirurgisk palliasjon / Inoperabel ileus	Hartwig Körner
16.10-16.30	39	Munnstell og lindring av munntørret	Bente Baklund
15.00-16.30	Parallellsesjon III – REHABILITERING AV PALLIATIVE PASIENTER		Share
Møteledere:	Torunn Åkra og Geir Andvik		
15.00-15.30	40	Goal setting in rehabilitation in palliative care – is it a misguided enterprise or a valuable tool?	Gail Eva
15.30-16.00	41	MusicALS – hjemmebasert musikkterapi som tilbud for mennesker med ALS og deres nærmeste omsorgsperson	Wolfgang Schmid
16.00-16.30	42	Bevegelse og mestring i siste del av livet	Åste Narmo
15.00-16.30	Parallellsesjon III - EUTANASI		Opportunity
Møteledere:	Dagny Faksvåg Haugen og Joran Slaaen		
15.00-15.25	43	Introduksjon om EAPC White Paper	Dagny Faksvåg Haugen
15.25-16.30		Oppfølging av plenumssesjonen med spørsmål til foreleserne og diskusjon	Morten Magelssen og Morten Horn
16.45-18.15	Generalforsamling, Norsk Palliativ Forening		Opportunity
19.15	FESTKVELD		Energy Hall

Fredag 16. september

09.00-09.15	Innledning til dagen		Energy Hall
09.15-13.00	Plenum III – ALLE DISSE DAGENE...		Energy Hall
Møteledere:	Siri Steine og Lars Helge Myrset		
09.15-09.45	44	Person og profesjon i møte med andres død	Kjetil Moen
09.45-10.15		Hva gjør våre feil med oss?	Jone Schanche Olsen
10.15-10.45		Pause	
Møteledere:	Bodil Husby og Eva Gravdahl		
10.45-10.55		Utdeling av posterpris	Katrin Sigurdardottir
10.55-11.30	45	Nasjonale satsninger i palliasjon og veien videre Evaluering av tjenestetilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg	Sjur Bjørnar Hanssen Line Melby
11.30-12.15	46	Lindrende behandling til barn og unge. Presentasjon av nye faglige retningslinjer	Jens Grøgaard
12.15	47	Når det er vi som gjør dagene tunge..	Elisabeth Holmboe Eggen
		Avslutning av konferansen	
13.00		Lunsj	

Foredragsholdere i plenum:

Lars Johan Danbolt, forskningsleder og professor, Religionspsykologisk senter, Sykehuset Innlandet og Det teologiske Menighetsfakultet

Kathleen McLoughlin, psykolog, forsker ved All Ireland Institute of Hospice and Palliative Care

Gail Eva, ergoterapeut, forsker ved Brunel University London

Liv Ellen Vangsnes, overlege ved Sykehuset Østfold og medisinsk redaktør i Tidsskrift for Den norske legeförening

Morten Magelssen, lege, forsker ved Senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo

Morten Horn, overlege ved Nevrologisk avdeling, Oslo universitetssykehus og forsker ved Senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo

Jenny van der Steen, epidemiolog, seniorforsker ved Vrije Universiteit Amsterdam Medical Center

Kjetil Moen, sykehusprest, stipendiat ved Institutt for helsefag, Universitetet i Stavanger

Jone Schanche Olsen, overlege i psykiatri og leder av Transkulturelt Senter, Stavanger universitetssjukehus

Sjur Bjørnar Hanssen, spesialsykepleier, seniorrådgiver i Helsedirektoratet

Line Melby, forsker, SINTEF helse

Jens Grøgaard, barnelege, seniorrådgiver i Helsedirektoratet

Elisabeth Holmboe Eggen, lege i spesialisering i barnesykdommer, Akershus Universitetssykehus, manusforfatter, programleder og -deltaker